

Příslib nenárokových složek nám sborovny nenaplní

Školy se začínají potýkat s nedostatkem učitelů. Navíc v průběhu 8 až 10 let by mělo téměř 50% stávajících učitelů odejít do starobního důchodu. MŠMT připravuje změnu zákona pro všechny, kteří v sobě objeví zájem a ochotu učit, ale nemají za sebou léta studia pedagogiky, didaktiky, psychologie aj. na pedagogických fakultách. Nyní by jim měla k učení dětí stačit jakákoli VŠ. Přitom z důvodu kvality českého školství a poskytovaného vzdělávání museli před několika málo lety opustit školy kolegové s učitelskou praxí, jejichž pedagogické vzdělání postrádalo příslušné zaměření. Nynější přípravou změny zákona jako by MŠMT ukazovalo, že mu na té jím deklarované kvalitě poskytovaného vzdělávání už zase tak nezáleží, jak mu záleželo ještě před pár lety. Nebo je tento krok prvním na cestě k cíli za zvýšením prestiže učitelského povolání, který si ministr Plaga tak ambiciózně předsevzal? I kdyby však tato nelogičnost nakonec v zákoně prošla, sborovny nám rozhodně nenaplní.

Jedním z hlavních důvodů nedostatku učitelů jsou totiž podle odborníků nízké platy ve školství. Pro maturanty není tak studium na pedagogické fakultě první volbou, ale až druhou či spíše třetí. A při pozdějším rozhodování absolventů zda nastoupit do školství nebo jinam, je jedním z rozhodujících faktorů tarifní plat a perspektiva, po kolika letech praxe dosáhnou na průměrný plat. Oproti platu vysokoškoláků v jiných oborech jsou tarifní platy učitelů nízké (u českých učitelů patří tento rozdíl dlouhodobě k nejvyšším v Evropě) a platová tabulka, která je v NV určená pedagogům má 7 platových stupňů oproti všem ostatním tabulkám zde uvedených, které jich mají 12. Tzn. že učitel si na rozdíl od všech ostatních zaměstnanců ve veřejných službách a správě na platový postup musí počkat daleko více let.

Záměr vlády na zvyšování platu učitelů proto beze zbytku podporuji. Co však moji podporu v dané chvíli a situaci rozhodně mít nemůže, je způsob tohoto navyšování. Spolu s nemalou částí svých kolegů ředitelů palčivě vnímám nedostatek učitelů ve školách, k jehož vyřešení může částečně snad napomoci slušný tarifní plat, ale rozhodně ne slib nějakých složek, které jsou ještě k tomu nenárokové. Navíc se tyto prostředky ve školách často používají i na zabezpečení nárokových věcí a mnohdy ani ne platových. Se souhlasem MŠMT převádějí školy během roku finanční prostředky z platů do ONIV, ze kterých pak hradí UP, zákonné pojištění zaměstnanců, jejich pracovní oděvy, vzdělávání učitelů, věcnou režii za odebrané obědy a především pak náhrady za pracovní neschopnost, kdy se dá předpokládat, že se nároky na tyto prostředky se zrušením karenční doby ještě zvýší. Z nenárokových složek dotují ředitelé i realizaci společného vzdělávání → rozdíl v poskytnutém platovém stupni, absenci nenárokových složek pro asistenty, rozdíl v předepsaném nízkém úvazku asistenta a jeho skutečnou potřebou při eliminaci důsledků vyplývajících z projevů žáků s poruchami chování, které jsou spojeny s agresivitou aj. Těch věcí, ve kterých se nenárokové složky učitelů rozměňují, se objevuje v průběhu roku na školách víc. Pokud vůbec do školy nenárokové složky v deklarované výši doputují. Nedávno MŠMT hlasitě informovalo o vyhlášení rozvojového programu pro kraje na vyrovnání platu učitelů v jednotlivých regionech (přípravné kroky k reformě financování). Nevšimla jsem si, že by se stejnou intenzitou hlasu upozorňovalo veřejnost na to, že na tento program stahuje prostředky (1,053 miliardy) z deklarovaného 15% navýšení platů učitelů. Naopak. Při představování reformy financování regionálního školství vždy MŠMT argumentovalo správností svých výpočtů, které jsou prý zárukou dostatku peněz na zvyšování platu zaměstnanců školství a vedle toho i na veškeré aspekty spojené s reformou financování, ke kterým patří i srovnatelné motivační složky ve všech krajích. V této chvíli začíná být jasná cena oné záruky, která zřejmě spočívá v 5% vyčleněných na nenárokové složky učitelů v letošním roce a pro rok 2020, kdy je očekáván start reformy financování, by si MŠMT tento polštář představovalo ve výši 7,5%, které nechce vázat na nárokovou složku platu učitele. Jak

je vidět, tak zvyšování platu učitelů je nadále věc značně nejasná, odehrávající se ve značné části v rovině slibů. Navíc krátkodobých → ve výhledu státního rozpočtu na roky 2020 a 2021 se vláda ani neobtěžovala tuto svoji prioritu nijak konkretizovat a vyčíslit.

Chtěla bych se proto obrátit na své kolegy v čele škol s prosbou, aby odložili svůj legitimní požadavek na navyšování nenárokových složek učitelů, který by nyní šel na úkor zvýšení jejich tarifního platu. Dokud nebude tarifní nárokový plat učitelů natolik slušný, aby jim stálo za to ve školství zůstat a absolventům pedagogických fakult do školství nastoupit, měli bychom společně usilovat o to, aby se přidávání platů realizovalo především navyšováním částek v platové tabulce. Aby za pár let nedošlo k tomu, že budeme mít sice ve svých rukou měšec s určitým obnosem nenárokových složek, ale nebudeme mít ve škole učitele, kterým bychom ho mohli dát!

Mgr. Věroslava Brožová, České Budějovice